

JUGOSLOVANSKI

OBRATNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRATNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

Lista izhaja enkrat na mesec, in sicer 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

8 Din., za pol leta 4 Din.; posamezna številka velja Din. 0'75. — Inserati po dogovoru. —

Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica šte. 3.

Uredništvo opozarja vse cenjene naročnike, da naj blagovolijo čimhitreje poravnati naročnino. Obstoj lista je nemogoč, če se ga tudi sproti ne plačuje.

Poročilo o občnem zboru.

Dne 11. t. m. se je vršil ob pol 11. uri dopoldne v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze, na katerem so bile zastopane po številnih delegatih Obrtne zveze cele Slovenije. Sijajno obiskani občni zbor je otvoril predsednik Ivan Ogrin, ki je pozdravil vse navzoče in takoj podal besedo g. dr. Mohoriču, ki je povdarjal važnost združne organizacije, posebno pa za obrtnike. Govornik je žel za svoja izvajanja burno odobravanje. Besedo je povzel zopet g. predsednik, ki je na kratko podal stanje centrale J. O. Z., poročal o novoustanovljenih obrtnih zvezah, predvsem pa o zunanjem delu centrale. Centralni blagajnik je podal sliko o finančnem stanju, ki izkazuje od zadnjega občnega zbora K 152.567-94 prejemkov ter K 152.011-84 izdatkov, g. tajnik pa je orisal notranje delo in podal nekaj načrtov za bodočnost. Poročila so bila z odobravanjem sprejeta. Sledila je točka o spremembi pravil. Po dolgi in živahni debati sta bila glede tega bistveno storjena sledeča dva sklepa: Članarina za vsakega člana se poviša na K 20 letno, od katere dobi centrala polovico. Odbor jugoslovanske obrtne zveze se rekonstruira v izvršilni odbor in širši odbor. Izvršilni odbor sestoji iz predsednika in 9 odbornikov, širši odbor pa poleg teh še iz vseh načelnikov Obrtnih zvez.

Pri volitvi odbora so bili soglasno izvoljeni v izvršilni odbor sledeči gospodje: Za predsednika Ivan Ogrin, za odbornike pa: Srebot Ivan, Zavodnik Franc, Slapar Oroslav, Mašič Stanko, Molka Viktor, Ar-

har Jože, Gajšek Ivan, Starič Josip in Rebolj Lovro.

Po volitvah je povzel besedo glavni tajnik SLS dr. Kulovec, ki je razvijal naloge novoizvoljenega odbora. Treba bo poglobiti in razširiti organizacijo. Vsak kraj mora imeti svojo Obrtno zvezo. Treba bo tudi vzgojiti lastnih strokovnih delavcev, rabili bomo zastopnike našega obrtništva v parlamentu, ki bodo zastopali njegove interese pri obrtni zakonodaji. Obrtništvo bo treba v svrhu uspešnega napredka zagurati kredite, poglobiti bo treba obrtno združništvo. Vsaka stroka bi lahko skupaj potom članov zadrug naročala svoje potrebščine, tako da bi ne bilo treba dajati mastne dobičke različnim prekupčevalcem. To so bistvene točke našega obrtnega programa. G. predsednik se zahvali g. tajniku, nakar še poda k temu obrtnemu programu nekatere misli. Mi hočemo jasno pokazati, da smo pristaši SLS. Prazne in samo na papirju so fraze, da se obrtniki ne sme vmešavati v politiko, kjer se rešujejo ravnotako predmeti gospodarskega značaja, ki se tičejo neposredno njega in kjer mora on sodelovati. Omenja »nadstrankarstvo« različnih obrtnih društev, ki se pa skrivajo samo pod krinko, za katero stojijo različne stranke. Vsiliti se nam hoče srbski obrtni red iz l. 1910, ki pomenja za naše razmere velik korak nazaj in katerega nikakor ne moremo sprejeti.

Pri, po referatih sledeči debati se predvsem z ogorčenjem omenja centralizacija bolniških blagajn, katerih premoženje se očitno hoče uporabiti v različne spekulativne namene gotovih bank. Povsem značilno je pa to, da hočejo pristaši sedanjega režima protestirati proti centralizaciji teh bolniških blagajn, akoravno sedi na vladi njihova gospoda, ki je to izvedla. Vsiluje se nam mnenje, da so njihovi protesti samo radi lepšega. Obrtniki, pristaši SLS, ki so prvi dali iniciativo za razčiščenje razmer pri bolniških blagajnah in vzpostavitev prej-

šnjega stanja, bodo s primernimi sredstvi poskrbeli, da ostane to krvavo pridobljeno obrtniško premoženje ohranjeno svojemu namenu.

Pri slučajnostih se med drugim še sklene, da mora biti vsak član naših O. Z. zajedno tudi naročnik lista »Jugoslovanski Obrtnik«.

Predsednik Ivan Ogrin zaključi ob 1. uri popoldne sijajno uspeli občni zbor z apelom na vse udeležence, da gredo s podvojeno silo po celi Sloveniji na intenzivno delo, katero naj prinese našemu obrtništvu dobo napredka in samoohrane v naši novi državi.

Prijave za davek na poslovni promet.

Kakor je našim čitateljem že znano iz javnih razglasov, morajo plačati trgovci in obrtniki in v gotovih slučajih tudi druge osebe davek na poslovni promet. Davek je plačati v nekaterih primerih takoj, v nekaterih je vložiti pa samo prijave, ali pa še tega ne.

Določbe o tem davku so še premalo znane ter nameravamo posamezne predpise toliko pojasniti, kolikor je potrebno za obrtni stan v obče.

1. Davčna obveznost.

Davek na poslovni promet morajo plačevati vsi, ki se po poslu ali poklicu bavijo s samostojno delavnostjo, merečo na to, da pridobivajo dohodke, in sicer, ako izvršujejo s te delavnostjo:

1. promet po otvorenih obratov ali ščih v naši državi,
2. promet brez otvorenih obratov ali ščih, pa imajo oni ali pa njih zastopniki stalne sedeže ali bivajo v državi.

Razen tega je plačati davek tudi tedaj, če se proda sploh kaka premičnina v vrednosti nad 5000 Din.

Ta davek morajo plačevati torej v prvi vrsti zlasti trgovci in obrtniki.

Davek znaša 1% od prometa ali pa od kosmatega zasluzka.

2. Oprostitev od davka.

Tega davka ne plačujejo:

1. občine od komunalnih podjetij, kakor klavnic, plinarn, elektrarn, vodovodov itd.;

2. slikarji, kiparji, skladatelji in književniki gledé prometa svojih izvirnih umetniških in znanstvenih proizvodov;

3. kmetovalci gledé prometa svojih lastnih proizvodov vseh strok kmetijstva; kmetijske zadruge tudi glede prometa lastnih proizvodov vseh strok kmetijstva, dalje gledé kmetijskih strojev, priprav, orodja in opreme — ako ni njihov namen dobiček in ako opravljajo ta promet izključno s svojimi člani;

4. vse premične telesne stvari, ako so pritiklina nepremičnine in ako se prodajo s posestvom vred;

5. promet na podstavi eksekucije; uvoz v našo državo in izvoz iz nje;

6. promet na podstavi denarnega kredita in promet denarnih terjatev, menic, vrednostnih papirjev, denarnih vlog itd.;

7. promet vseh predmetov državnih monopolov (n. pr. tobaka), kolkov;

8. promet na podstavi tekočih računov;

9. promet proizvodov hišne industrije, kolikor se bavijo z njimi izključno rodbinski člani brez pomočnikov;

10. promet malih obrtnikov, ki ga opravljajo z največ dvema stalnima pomočnikoma ali uslužbencema;

11. prehrana zaposlencev v obliki plače ali pa zalaganje teh zaposlencev s potrebščinami, ki se proizvajajo v podjetju, kjer so zaposleni. — Proste so tudi uradniške, dijaške, delavske in ljudske kuhinje;

12. oddajanje zdravil na račun bolniških blagajn in podobnih institucij — kakor tudi zdravniški honorarji okrožnih (okrajnih), železniških, občinskih in društvenih zdravnikov.

Ako se naredi kak promet z državo v znesku nad 125 Din, se odtegne 1% na davku že pri izplačilu zasluzka. Ta že odtegnjeni davek stranke lahko pri četrtletni (odnosno letoletni prijavi) vračunajo.

3. Razdelitev davčnih obvezancev na 3 skupine.

Davčni obvezanci se delé na 3 skupine:

1. na one, katerih promet je znašal v letu 1921 več nego 360.000 Din;

2. na one, katerih promet v letu 1921 ni presegal 360.000 Din, pač pa je znašal vsaj 15.000 Din;

3. na one, katerih promet je bil v letu 1921 manjši nego 15.000 Din;

4. Plačilo davka v I. skupini.

Davčni obvezanci iz prve skupine morajo plačati ta o j davek za IV. četrtletje 1921 (ako ga niso morebiti že začetkom leta plačali) in ravno tako tudi za I. četrtletje 1922.

Iz knjige, v katero so vpisavali dnevni promet, imajo vpisati za vsako četrtletje končno vsoto in izračunati iz te vsote davek. Ker je v skupnem prometu 1% in davek že vštét, se dobi davčni znesek na ta način ako se deli skupna vsota prometa s številom 101.

Pri davčnem uradu ali pa pri davčnem okrajnem oblastvu (v Ljubljani pri davčni administraciji) se dobi obrazec za prijavo ter se naj pošlje potem z denarjem vred na davčni urad.

V bodoče bo plačevati ta davek vselej v 30 dneh po zaključku vsakega četrtletja, to je do 30. januarja, do 30. aprila, 30. julija in 30. oktobra vsako leto.

V prijavo je navesti samo končno vsoto četrtletnega prometa ter ni predložiti nikake knjige, torej nikakih podatkov za posamezne dni. Pač pa je hraniti tako knjigo doma, če bi jo davčna oblast morebiti le zahtevala, kar bi se zgodilo pa le takrat, če bi se je zdelo, da je promet očividno prenizko naveden.

Za knjigo ni uvedenega nikakega obrazca. Vsak si napravi knjigo, kakor mu ravno ugaja.

5. Plačilo davka v II. skupini.

Druga skupina, to je vsi oni, katerih promet je znašal v letu 1921 pač 15.000 Din, toda ni presegal 360.000 Din, ima predložiti v 14 dneh, odkar je bil izdan tozadevni razglas, samo prijavo, in sicer na davčno okrajno oblastvo (v Ljubljani na davčno administracijo).

V prijavi je navesti, koliko je znašal letoletni promet v letu 1921.

Davčna oblast bo prijavo pregledala ter bo po pridobinski komisiji ugotovila pravi promet, ako bi napovedani znesek ne bil verjeten. Nato bo naznanila davčnemu obvezancu sama, koliko bo imel plačati davka za leto 1922 in za IV. četrtletje 1921 (ako še ni bilo za takrat plačano).

6. Plačilo davka v III. skupini.

Ta skupina, to je vsi oni, katerih promet v letu 1921 ni znašal 15.000 Din, nima vložiti nikake prijave.

Davčna oblast odnosno komisija bo davek pavšalno kar sama odmerila.

7. Kazenske posledice.

Utajevanje ali prikrajševanje se kaznuje poleg rednega davka s petkratnim do dvajsetkratnim zneskom tega davka.

Kdor ne predloži prijavnine pravočasno, izgubi tudi pravico do pritožbe ter se mora udati popolnoma v odločbo komisije.

OBRTNIKI! Zavedajte se svojih dolžnosti. Plačujte list redno in skrbite, da bo nanj naročen vsak naš obrtnik! Razširimo po celi Sloveniji naše Obrtne Zveze! Zavedajte se, da je le v skupnosti moč!

Trgovsko-obrtno šolstvo.

Zadnje čase beremo skoro v vseh časnikih, da vlada oziroma pristojna ministrstva direktno zanemarjajo naše trgovsko in obrtno šolstvo. Na drž. trgovski šoli in akademiji profesorji ne dobijo plačanih nadur, istotako tudi ne na tehniški srednji šoli.

Človek ne more verjeti, ko bere take žalostne, a resnične reči. — Kako krvavo so potrebne trgovske šole in akademije in kako življensko nujna je višja obrtna šola, a vlada se za to dosledno nič ne brigal! Kako se pa hoče razviti narodno gospodarstvo v državi, ako država ne bo skrbela za obrtne in trgovske šole? Odkod pa bomo dobili dobrih, vzornih stavbnih, mizarških, tesarskih, zidarških mojstrov in mojstrov drugih strok, ako nam jih ne bo vzgojila, kakor tudi večinoma doslej, višja obrtna šola?

Odkod bomo dobili elektrotehnikov, monterjev, delovodij itd., ako si jih ne bomo sami vzgojili. Ves aparat, vse je tu pripravljeno za razvoj, a država, vlada — sama ga ovira. Tu so šole, dijaki, profesorji, vse je željno uka in napredka, a ministrstvo trgovine, industrije in financ pravi: ne, ne boste radili! Tako ne more iti! Tako grdo in nazadnjaško še ranjka Avstrija ni delala z nami na obrtnem šolskem polju, čeprav Srbi pravijo, da smo bili sužnji v Avstriji.

Stara Avstrija je s pomočjo stolnega mesta Ljubljane postavila krasno moderno poslopje: sedanjo tehniško srednjo, prej višjo obrtno šolo, in prejšnji deželni odbor je ustanovil sedanjo dvorazredno trgovsko šolo, ki je bila prej deželna, a se je s prevratom spremenila v državno trgovsko šolo. Nanovo se je ustanovila samo trgovska akademija, ki pa tudi samo vegetira, ker se pristojno ministrstvo ne brigal zanjo. In te naše, takorekoč s krvjo in trpljenjem pridobljene postojanke na obrtnem in trgovskem šolskem polju nam hoče

vzeti naša sedanja napredna demokratska vlada? To nam hočejo ukiniti tisti mogotci, ki pravijo, da smo bili sužnji pod Avstrijo?

Gospod inšpektor Savić v trgovinskem ministrstvu naj nam nikar ne zameri, če mu povemo, da on drugače piše in drugače govori kakor dela. — Inšpektor Savić je v neki svoji »obrniki« brošuri zapisal, da je dobro razvita industrija in obrt prva in najboljša narodna obrana vsake države. Če je g. inšpektor sam istinito prepričan o istinitosti svojih besedi, zakaj pa se v dejanju ne ravna po svojih geslih in načrtih? Če nam že ne morete ustvarjati novega, pustite in vzdržite nam vsaj staro. Ne podirajte naše prve stare narodne obrane: ne uničujte našega obrtnega in trgovskega školstva, ki je v tako lepem razvoju. Izkažite se, da ste res naši osvoboditelji tudi na kulturnem polju, ne pa tlačitelji.

(Se nadaljuje.)

Važnost prizivov proti dohodnini za leto 1921.

Kakor smo že omenili obširno v številki 5. našega lista, se za dohodnino za leto 1921 ne izdajajo več plačilni nalogi.

Praviloma bodo vsakih prvih 15 dni meseca januarja, aprila, julija in oktobra pri davčnem uradu odnosno tudi pri občinskih uradih razgrnjeni predpisni seznama, da jih vsak davčni zavezanec lahko pogleda ter poizve, če se mu je dohodnina za leto 1921 že odmerila ali ne.

Ako znaša dohodnina z vojnim pribitkom vred več nego 14.000 K, je določila cenilna komisija dotičnemu davčnemu zavezancu dohodka več nego 140.000 K.

Od tega dohodka pa ne bo plačati samo dohodnine, kakor je navedena v dotičnem predpisnem seznamu, temveč še posebej zelo velik davek na vojne dobičke za leto 1920. Za ta poslednji davek bo dobil davčni zavezanec nekaj mesecev pozneje poseben plačilni nalog.

Če se je pa davčnemu zavezancu zgodila krivica in dotičnik v letu 1920 ni imel toliko čistega dohodka, kakor mu ga je navedla komisija pri prireditvi dohodnine za l. 1921, tedaj mora davčni zavezanec vložiti priziv takoj, ko se mu je bila odmerila dohodnina. Višina dohodka se izpodbija lahko samo v prizivu proti dohodnini, ne pa tudi v prizivu proti plačilnemu nalogu za davek na vojne dobičke.

Kadar bo dobil davčni zavezanec plačilni nalog za davek na vojne dobičke, takrat bo priziv proti dohodnini gotovo že zamujen.

Vsakdo, ki meni, da bi mu mogla prisoditi cenilna komisija za leto 1921 dohodnino od višjega dohodka nego od 140.000 kron, naj pazi na predpisne sezname in naj vložiti potem takoj priziv proti dohodnini, če je njegov dohodek (oni iz leta 1920) morebiti previsoko ocenjen. Ta priziv, ki ga je kolkovati s 5 Din, bo veljal tudi za davek na vojne dobičke za l. 1920. Ako se bo odpisala ali znižala dohodnina za l. 1921, se bo odpisal ali znižal tudi davek na vojne dobičke za l. 1920.

Dohodnina za l. 1921 je podlaga praviloma namreč dohodka iz l. 1920.

Vsakdo, ki je imel v letu 1920 več dohodka nego 140.000 K, bo moral plačati poleg dohodnine za l. 1921, kakor že omenjeno, tudi davek na vojne dobičke za leto 1920.

Ta davek je razglašen že zakonitim potom. Seveda so se vložili zoper njega protesti in pritožbe; toda ne kaže drugega, kakor da se računa z njim že zdaj vsaj v toliko, da se vložiti priziv proti dohodnini v vseh onih slučajih, kjer je vzela cenilna komisija dohodek nad 140.000 K pomotoma previsoko.

Če bo ta davek v eni ali drugi obliki končno le obveljal, se bo kar predpisal, in takrat bo vsak priziv proti previsoki ocenitvi že zamujen in bo brezuspešen.

Določbe zakona o davku na vojne dobičke so zelo zamotane. Da bodo vedeli naši čitatelji vendar, da se gre lahko za velikanske vsote, navedemo davek, ki ga bo plačati praviloma vsaj za nekatere zneske.

Pri dohodku do 140.000 K se bo plačala samo dohodnina. Pri dohodku nad 140 tisoč kron bo pa plačati poleg dohodnine za l. 1921 tudi davek na vojne dobičke za l. 1920.

Ta poslednji davek bo znašal:	
pri dohodku	150.000 K . . . 10.000 K,
»	» 160.000 K . . . 20.000 K,
»	» 180.000 K . . . 40.000 K,
»	» 200.000 K . . . 60.000 K,
»	» 220.000 K . . . 80.000 K,
»	» 240.000 K . . . 117.000 K,
»	» 300.000 K . . . 162.000 K,
»	» 400.000 K . . . 237.000 K,
»	» 500.000 K . . . 312.000 K,
»	» 600.000 K . . . 387.000 K,
»	» 1.000.000 K . . . 687.000 K.

Kadar bodo protesti zoper ta davek rešeni, bomo sporočili zadevo tudi našim čitateljem ter bomo pojasnili določbe o tem davku, kolikor jih bo treba vedeti, še natančneje.

Za zdaj je treba paziti samo toliko, da se prizivni rok zoper dohodnino za l. 1921, če je pomotoma previsoko odmerjena, ne zamudi. Priziv proti poznejšemu plačilnemu nalogu za davek na vojne dobičke za l. 1920 bo namreč sa-

mo takrat uspešen, ako se bo šlo slučajno za kako računsko pomoto, ne pa če se bo izpodbijala višina dohodka.

Da bodo naši čitatelji lažje umeli, navedemo praktični slučaj:

Obrtniku N. bo odmerila cenilna komisija, n. pr. maja meseca letos na dohodnini za leto 1920 znesek 14.040 K.

K temu davku je plačati tudi 120 odstotkov vojnega pribitka, to je znesek 16 tisoč 848 kron, tako da znaša skupna dohodnina za leto 1921 30.888 K.

Tej dohodnini se je vzel za podlago dohodek iz leta 1920, in sicer v znesku 240.000 K.

Obrtnik N. bo šel prve dni meseca julija k davčnemu uradu (ali pa k občinskemu uradu) ter bo pogledal v odmerjeni seznam. — Mislil si bo, da je v tem znesku 30.888 K že vse všteto, kar ima plačati ter ne bo vložil nobenega priziva.

Nekaj mesecev pozneje bo pa dobil plačilni nalog za davek na vojne dobičke za l. 1920 še posebej, in sicer za znesek 117.000 K.

Zdaj bo videl, da ima plačati od dohodka 240.000 K skupaj 140.888 K. Seveda bo vložil takoj priziv, toda ta bo brez uspešen, ker sta predpis dohodnine in ugotovitev dohodka 240.000 K medtem že pravomočna in ju ni moči več izpodbijati.

Ako je dohodek 240.000 K previsoko vzeti, tedaj je dolžnost davčnega zavezanca, da vložiti priziv takoj proti prvemu predpisu, to je že proti dohodnini za l. 1921, in sicer takoj, ko vpregleda imenovani odmerni seznam, v našem primeru najpozneje do 30. julija 1922.

Obrtniki! Vaše glasilo je »Jugoslovanski Obrtnik«! Širite naš list med svojimi tovariši in prijatelji! Pridobivajte mu novih naročnikov! Naj ne bo slovenskega obrtnika, somišljenika SLS, ki bi ne bil naročen na svoje stanovsko glasilo!

Naša industrija.

Eno zelo važnih vprašanj za našega obrtnika je, kje dobiti potrebnih surovin za svojo obrt. Naša država še daleč ni industrijalizirana, da bi nudila dovolj surovin ali polfabrikatov, potrebnih za industrijo in obrtnika, ki rabi nebroj stvari, da zamore svoje izdelke kot popolne postaviti na trg, bodisi za domačo uporabo, bodisi za izvoz.

Industrijalizacija naše države po vojni silno napreduje. Snujejo se različne družbe in industrijska podjetja, ki streme za tem, da zadovoljijo blago tujega proizvođa z

domaćimi izdelki. Vsak tak napredek pa se ima boriti z velikimi težočami. Znano nam je, koliko so drugi narodi žrtvovali, da so si ustvarili svojo lastno industrijo. Minule so cele generacije, stremečega in precizno zasnovanega smotra, preden so svojo industrijo izpopolnili ter se uvrstili med svetovne tekmece. Nam najbližji za zgled so bili Nemci. Ta trezen, priden in vztrajen narod je dosegel neverjetno velikanske uspehe v najkrajšem času; nemški inženjerji se niso sramovali stopiti v angleške tvornice kot priprosti delavci samo zato, da zvedo tajnosti in način izdelave gotovih proizvodov.

Drugi narod, ki je v industriji napredoval paralelno nemškemu je bil naš bratski češki narod. Tudi tu je industrija danes na jako visoki stopnji. Znano nam je tudi, da so Madžari zadnja leta jako veliko in uspešno delali, da so si ustvarili svojo industrijo, saj se en del te danes nahaja na našem ozemlju.

Da si narod ustvari industrijo, pomeni to toliko, kot postati prost in svoboden ter zadobiti možnost kulturnega napredka, kar pa vsega žal mi nismo imeli. Danes je pač stvar nekoliko drugačna in je upanje, da, če mi Slovenci dobimo svojo avtonomijo, od katere edino pričakujemo uspešnega kulturnega razvitka, da si kmalu ustvarimo svojo lastno industrijo, ker so pač vsi pogoji za to dani. Imamo premog in drugih rudnin širom naše države, na razpolago je les, kakor tudi dovolj poljskih pridelkov za živež. Na razpolago so bogate vodne sile, kar vse znači prvi pogoj za napredek industrije. Seveda urejenost v naši državi še davno ni takšna kakor bi morala biti. Danes pač vladajo pri nas elementi, ki nimajo smisla za osamosvojitve naše industrije. Zapreke so vsepovsod. Omenim naj samo neokreten carinski sistem. Če si hoče obrtnik, ki poveča svoje podjetje ali si ga na novo ustvari, postaviti stroje, ki si jih je moral nabaviti v tujini, kakšne grozne ovire in neprilike mora doživeti, da ne rečem, kakšne materijelne žrtve nosi na času in denarju. Druga velika ovira je davek, kljub temu, da je imela prejšnja srbska država olajšave za novo se snujoča podjetja. Plačeval se je pri tem jako minimalen davek ali pa sploh nikakšen in to velja tam še sedaj. In pri nas! Kar je bilo pri nas slabega, naj ostane, se še poslabša in naj velja samo za nas. Za Srbijo pa naj bo ravno nasprotno.

Velike ovire se stavi pri nas tudi tam, kjer se gre za novo se snujočo ali pa tudi že obstoječo industrijo. Uvajajo se novi predpisi ter se vseskozi dela na to, da se sistematično zavira vsak procvit in napredek, tako da se že v kali zatire vsako ve-

selje posameznikov do dela. Tudi našim uradom in oblastnikom bi priporočali marsikje bolj rigorozno postopanje.

Dokler pa bodo pri nas vladali ljudje ala Pucelj-Zerjavove branže, med katerim vladanjem so bogateli le verižniki in izvoznicarji, ker se je izvažalo blago brez kakšnega principa samo zato, da so prišli gotovi mešetarji in barantavci do svojih dobičkov ter se ni za prospeh naše industrije nič storilo ter se niti najmanj ni mislilo na to, da bi se kričeče postopanje in poslovanje predrugačilo, pač naša industrija ne more napredovati. Upajmo, da se ves sistem kmalu predrugači!

Obrtniki! Snujte »Obrtne zveze« in zahtevajte pravila pri »Jugoslovanski obrtni zvezi« v Ljubljani, Pražakova ul. 3. Naše obrtne zveze ne smejo zaostajati za kmetijskimi zvezami, zato ustanovljajte povsod, kjer se nahaja več obrtnikov, lastne »Obrtne zveze«, ki naj bodo središče vaše stanovske politične organizacije!

O razvoju obrtništva.

(Dalje.)

Fabrika si osvoji začetni štadij produkcije. Ker zahteva prvo predelovanje snovi največjega truda in napora, je pač umevno, da je baš stroj prevzel to funkcijo, ki jo izvršuje naravnost igranje. V vseh obrtih, ki imajo posla z kovinami ali pa z lesom, se surovina (kovina, les) uporablja še samo kot polfabrikat. Krznar predeluje kože, ko so že pristrojene, kovač rabi gotove (izdelane) podkve, krtačar si nabavi pri svoji obrti že pripravljen in preluknjan les ter v to svrhu že popolnoma pripravljene ščetine, mizar pa ima že pripravljene parkete in že gotove dele vrat, ki mu jih je treba samo še skupaj zbiti. V začetku obrtnik ne čuti tega kot škodo, ampak kot nekako olajšavo. Posamezni mojster res lahko več proizvaja kakor poprej in če je imel pri vsakem posameznem izdelku toliko dobička, kakor ga je imel prej, so lahko njegovi dohodki naraščali pod pogojem seveda, da je našel dovolj odjemalcev in dovolj posla. Toda tudi tu se je pokazala globoka rana v obrtnem stanu. Razvoj je namreč prav občutno povečal število mojstrov in je obenem tudi dvignil obratni kapital; moramo namreč pri tem upoštevati dejstvo, da stane rokodelca polfabrikat več kakor prej surovina in da se temu znesku še pridruži dobiček fabrikanta. To nabavljanje polfabrikatov je sicer ugodno za obrtnika, ker lahko dobi pri trgovcu tud še tako majhne kvantitete. Toda tudi ta okolnost je donesla

svoje k propadanju rokodelstva: pomočnik se je lotil lahko svoje obrti skoro brez kapitala in posledica — veliko število mojstrov, še večja pa katastrofa. Tako je ravno pri čevljarstvu izdelovanje golenic prvotno razvoj te male obrti silno pospešilo, a ne zaradi tega, ker je bil s tem znatno skrajšan delovni čas, ampak, ker je bila s tem obrtniku dana možnost, da si lahko za vsak par čevljev kupi pri trgovcu nadplat, dočim je moral prej pri strojarju najmanj vsaj celo kožo. Potom skrajšanja produkcijskega procesa postane obrat sicer bolj kapitalističen, vendar pa ne smemo pri tem prezreti dejstva, da ni življenski element rokodelstva kapitalni profit, ampak zaslužek za delo. In ta se je spričo omenjenih dejstev skrčil.

3. Prehajamo k slučajem, v katerih izgublja obrtništvo svojo samostojnost s tem, da se posamezne obrtne panoge priključijo velepodjetju. Vsako večje podjetje (fabriško, trgovsko in prometno) potrebuje pri lastnem obratovanju dela z rokami v precejšnji meri. Velepodjetje torej ne more izhajati popolnoma brez rokodelca. Če postanejo tehnična dela pri kakšnem velepodjetju pogostejša in rednejša, se takoj pojavi potreba, da se osnuje v obsegu velepodjetja nekak stranski obrat. Tako ima danes vsaka večja pivovarna ali pa veletrgovina z vinom svojo posebno tvornico, kjer delajo v potu svojega obraza čebrrarji za velepodjetje; podjetja za izdelovanje voz imajo svoje posebne kovačnice, sedlarnice, ključavničarnice; konzervne fabrike razpolagajo z lastnimi kleparjami; tovarne za gradnjo ladij rabijo lastne mizarje, tapetnike (za opremo notranjih delov osebnih parnikov); reparaturno delavnico in ključavničarno ima danes že skoro vsaka večja tovarna. Mojster, ki pride vsled potrebe v takšen veleobrat kot predstojnik te ali one tvornice, neha biti sicer samostojen, a je vendar zadovoljen, da le ima delo in službo.

4. Gotove panoge rokodelstva obubožajo ali pa popolnoma izginejo s tem, da prenehamo rabiti gotove predmete, ki jih je prej izdelovala ta ali ona obrt, ter da se raje poslužujemo izdelkov modernih fabrik. To se je dogajalo vedno, toda ne tako zelo kakor danes. Svoj čas je čebrrar izdeloval najrazličnejše predmete in posode, ki jih danes — vsaj v mestu — zaman iščemo (škafi, sodi za deževnico, kopanje, različne pralne posode itd.). Mi ne držimo danes nobene šrambe mesa in konzervirane zelenjave, vsled česar postaja čebrrar za našo dobo odveč. Vodo nam daje danes vodovod, s čemur odpadejo vse posode za deževnico; na mesto majhnih lesenih posod so stopile take iz porcelana, pločevine ali kamenine. Čebrrarstvo je torej s tem

popolnoma spodrinjeno. Drugi primer nam daje strugarstvo. Strugar je v prejšnjih časih izdeloval za gospodinjstvo kolovrate, motovila in cevke. Danes je kolovrat samo še spomin na nekdanje čase.

(Dalje prihodnjič.)

Književnost.

Knjigovodstvo za lesne obrte. V zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani je pravkar izšlo Knjigovodstvo za lesne obrte, ki ga je spisal Henrik Podkrajšek, profesor na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Na 346 straneh govori pisatelj najprej o knjigovodstvu sploh, potem pa obravnava knjiga obrtno knjigovodstvo, ki ga deli v bistveno in pomožno. Temu slede zgledi in naloge za mizarški mali obrat in za mizarški strojni obrat. Prvemu služijo samo najpotrebnejše knjige (inventarna knjiga, blagajnična knjiga, glavna knjiga, proizvodna knjiga in naročilna-kalkulacijska knjiga), drugemu pa poleg navedenih tudi menična knjiga, založna knjiga, blagovna knjiga in mezdna knjiga.

Tabelarno knjigovodstvo obrazložuje pisatelj ob uporabi zglede za mizarstvo tvorniško podjetje.

Za kiparstvo, za strugarstvo z ročnim in strojnim obratom, za kolarstvo in sodarstvo so knjigi pridejane posebne naloge.

Za vsak zglede je v knjigi izdelana dispozicija k prvi inventuri, ki pojasnjuje, kako je razvrstiti premnoge prejeme in izdatke, ki jih ima obrtnik pred začetkom obratovanja, da je pregled inventure jasn in popoln. Za vsak zglede so tudi izračunjeni procenti za upravne stroške in za dobiček, ki jih obrtnik vsaj prva leta določi toliko težje, kolikor več ima takih izdatkov, ki jih je iz začetka mogoče določiti samo približno.

Posebno vrednost pa dajejo knjigi premnogi nariski z izračunjeno množino lesa za posamezna naročila v zgledeh in nalogah.

Dodatek podaja prispevno tarifo začasne delavske zavarovalnice za nezgode za Slovenijo v Ljubljani in tarifo zavarovalnih prispevkov za bolezen.

Ker se ti prispevki često menjajo, je za vsako tarifo pridejana po ena prazna tabela, kamor naj čitatelj vknjiži vsakokratne izpremembe sam.

Važna sta tudi seznam orodja, ki ga mora imeti vsak mizarški pomočnik in seznam orodja za skupno rabo v mizarški delavnici. Za druge lesne obrte je orodje navedeno v dotični nalogi.

V dodatku je najti tudi proračun za stavbna mizarstva dela, ki jih je prevzel mojster v zglede na strani 97. Te kalkulacije pojasnjujejo načrti za posamezna dela.

Ob koncu knjige je uvrščen slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček izrazov, ki jih mora dandanes poznati vsak obrtnik lesne stroke.

Z ozirom na bogato vsebino in z ozirom na sedanje draginjske razmere je knjiga, ki stane mehko vezana 26 Din, tako poceni, da bi ne smel biti brez nje noben napreden obrtnik.

Knjigo, ki jo je dobiti po vseh knjigo-tržnicah, priporočamo kar najtopleje.

Ivan Lapajne: Jugoslovanski posojilničar in zadrugar. Drugi popravljeni in pomnoženi natis »Slovenskega posojilničarja«. Navod o poslovanju jugoslovanskih zadrug. 144 strani v VIII. Založil pisatelj. Tiskala br. Rumpret v Krškem. Cena 20 dinarjev (80 kron — vezanemu iztisu), oz. 18 dinarjev (72 kron — broširani knjigi). Knjiga se priporoča upravnikom in snovateljem raznovrstnih pridobitnih in gospodarskih zadrug. Naročila sprejema Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v p. in predsednik »Okrajne posojilnice« v Krškem.

Raznoterosti.

Pojasnilo glede uvoza dinamskih strojev, elektromotorjev itd.

(Prepis iz »Uradnega lista« št. 34 z dne 7. aprila 1922.)

Na vprašanje, kdaj je glede na točko I. pod 2.) odločbe C br. 61.602/20 uporabljati določila pripombe k tar. post. 642, splošne carinske tarife, se daje carinaricam to-le pojasnilo:

Odločbo gospodarsko-finančnega komiteta ministrov C br. 61.602 z dne 22. septembra 1920, ki je po predpisih uzakonjena v smislu člena 130. ustave, je povsem in nezavisno od splošne carinske tarife uporabljati na vse blago, označeno v odločbi, ako so izpolnjeni pogoji, ki jih navaja ta odločba. Pri uvozu dinamskih strojev, elektromotorjev itd. iz post. 642 splošne carinske tarife zadošča torej, če vrše ta uvoz uvozniki, omenjeni v prvem odstavku točke I. navedene odločbe, za oprostitev od carine predpisano potrdilo pristojne trgovske in obrtne, odnosno industrijske ali obrtne zbornice, odnosno kmetijske zadruge.

Določila pripombe k post. 642 splošne carinske tarife (Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca z dne 16. julija 1921) pa se uporabljajo na predmete iz omenjene številke samo, ako jih uvažajo uvozniki, ki nimajo pravice, da bi se koristili z olajšavami odločbe C br. 61.602/20 v tem primeru morajo predložiti potrdilo ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu, da se taki predmeti ne izdelujejo v državi, in šele na podstavi takega potrdila se prepuščajo dotični predmeti brez carine.

Iz pisarne generalne direkcije carin v Beogradu, dne 27. marca 1922; C br. 20.684.

Uredbe oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

(Prepis iz »Uradnega lista« št. 44 z dne 29. aprila 1922.)

124.

Naredba ministrstva za trgovino in industrijo, oddelka v Ljubljani, s katero se urejajo prireditve obrtnih poučnih tečajev v Sloveniji.

Da se prireditve obrtnih poučnih tečajev, ki jih zdaj pa zdaj prirejajo društva, zadruge, zavodi in druge korporacije, uredi z enotnega stališča v smislu določil obrtnege reda in po veljavnih predpisih višjega šolskega oblastva, se odreja to-le:

1.

Za prireditve obrtnih poučnih tečajev je v prvi vrsti načelno poklican »Urad za pospeševanje obrti« v Ljubljani.

2.

Kadar žele društva, zadruge, zavodi in druge korporacije v svojem področju in samostojno prirediti obrtni poučni tečaj, morajo vsaj šest tednov pred pričetkom tečaja zaprositi za dovolitev pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

V prošnji je navesti obseg in smer tečaja, seznamek učnih oseb in podatke o njih strokovni kvalifikaciji. Če reflektira prireditelj na državno podporo, je dotični znesek natančno označiti in utemeljiti.

3.

Če je prošnja zadostno opremljena in utemeljena in če zadošča zahtevam obrtne naučne uprave, dovoli oddelek ministrstva za trgovino in industrijo prireditve tečaja ter ga podpira s tem, da da prireditelju, ker je domačih učnih moči premalo, na razpolago strokovne učitelje »Urada za pospeševanje obrti« ali pa mu nakloni podporo, kolikor to dopuščajo razpoložna sredstva.

4.

Brez izrecnega dovolila podpisanega oddelka je vsaka prireditve tečajev, navedenih pod št. 2, nedopustna.

5.

Posebna izpričevala za udeležence tečajev pod št. 2 se smejo izdajati samo, če je prireditelja za to pooblastil oddelek ministrstva za trgovino in industrijo.

Povišanje železniških tarif za 50 odstotkov. V ministrstvu za promet je bilo končno veljavno sklenjeno, da se s 1. julijem povišajo vse železniške tarife za 50 odstotkov.

Cene lesa so na tržaškem trgu sledeče: topolova debla 120—135 lir m³, topolove deske 285—275 lir m³, bukove deske 320—375 lir m³, hrastove deske 795 do 950 lir m³, orehove deske 600 do 1185 lir m³, kostanjeve deske 300—320 lir m³, jelova debla 175—210 lir m³, prvovrstne jelove deske 280—320 lir m³, drugovrstne 180—200 lir m³.

Cene kožam v Vojvodini. V Novem Sadu plačujejo goveje kože, surove in napoljene 38—40 K za kilogram; za suho 90 do 110 K za kilogram, za telečjo kožo, suho, brez glave 350 do 400 K za komad.

Cene živine in žita v Slavoniji. Na zadnjih sejmih, ki so se vršili v virovitiški županiji, se je opazilo splošno padanje cen. Ker se pričakuje, da bodo cene padale tudi vnaprej, ne pride do kupčij. Za prašiče do 6 mesecev stare se je plačalo 600 do 700 K, za dveletne in stare svinje 2500 do 4500 K. Debelih svinj ni na semnjih, za suhe pa so plačevali 50 do 60 K za kilogram. Dobre krave mlekarice so se mogle dobiti za 6000 do 8000 K. Teleta so obdržala ceno ter so jih prodajali po 28 do 30 K, telice pa po 26 do 27 K za kilogram. Zelo pada tudi cena konjem ter jih prodajajo po 8000 do 14.000 K za komad. —

Pšenica 1400 do 1500 kron, koruza 1400 K, oves 1300 K, mekinje 800 K.

Statistika o naši državi. Osrednji statistični urad v Belgradu je izdal naslednji pregled o naši državi: Celokupni obseg države znaša 247.916 km², posestev je 2.292.447, prebivalcev 11.724.915, od teh je 5.741.527 moških ter 5.983.383 ženskih. Naših državljanov je 11.277.749, inozemcev 11.338, neodločenih pa 335.828. Po veri imamo 5.529.261 pravoslavni, 4.473.877 rimsko-katoliških, 41.688 grško-katoliških, 1.379.687 muslimanov, 216.000 protestantov, 64.098 židov, 17.531 drugih veroizpovedi in 2.024 brezvercev. Jezikovna statistika izkazuje 8.696.931 Srbov in Hrvatov, 1.023.568 Slovencev, 202.972 drugih Slovanov, 512.207 Nemcev, 472.079 Madžarov, 483.871 Albancev, 183.073 Romunov, 9630 Italijanov ter 200.584 pripadnikov drugih narodnosti. Najgostejše je naseljeno Medimurje, kjer pride na 1 km² 131 prebivalcev. Potem Bačka in Baranja po 80 prebivalcev na 1 km². Na tretjem mestu je Slovenija s 65 prebivalci na 1 km². V Hrvatski in Slavoniji pride 61 prebivalcev na 1 km², v Banatu 49, na Krku 48, v Dalmaciji 45, v Srbiji 44, Bosni v Hercegovini 36, v Črni gori 19. Slovenija sama ima 16.197 km², 215.761 posestev, 1.056.464 prebivalcev, od teh 503.645 moških in 552.819 ženskih. Po državljanstvu je v Sloveniji 1.025.947 maših, 14.063 inozemcev in 16.454 neodločenih. Po veri je 1.025.947 rim.-kat., 6627 pravoslavni, 21.253 protestantov, 501 grško-katolik, 650 muslimanov, 946 židov, 59 pripadnikov drugih veroizpovedi in 141 brezvercev. Po materinem jeziku je 985.155 Slovencev, 10.721 Srbov in Hrvatov, 4196 drugih Slovanov, 39.631 Nemcev, 14.897 Madžarov, 126 Albancev, 680 Italijanov in 1019 drugih narodnosti.

Kolekovanje vlog za železniške reklamacije. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse interese, da veljajo pri reklamacijskem postopanju glede pristojbin po naredbi železniškega ministrstva št. 37.286 z dne 16. novembra 1921 sledeči predpisi: Reklamacijske vloge, v katerih se prosi za povračilo voznine, toda ne za refakcije, kakor tudi reklamacije za povračilo škode, so proste kolekovine po točki 1. iz zakona o taksah z dne 27. junija 1921, izvzemši one slučaje, v katerih je prošnja neumestna. Pri neumestnih prošnjah je treba doplačati za kolekovino prošnje 2 dinara, za kolekovino za rešitev pa 5 dinarjev. Kolekovine proste so reklamacijske vloge samo v kolikor se nanašajo na prvo reklamacijo. Vse nadaljne vloge v isti reklamacijski zadevi so podvržene predpisani kolekovini 7 dinarjev. Enako so refakcijske prošnje podvržene kolekovini. Razen tega se ima v smislu zakona o taksah z dne 17. junija 1921, tarifna postavka 33 odbiti od izplačane vsote polovica odstotka za pobotnice. Za cesije se plača pol odstotka dobljene odškodnine. Polnomoči morajo biti kolekovane s koleki po 2 Din (čl. imenovanega zakona). Trgovska obvestila in nakazila se kolekujejo kakor menice po lestvici I. Glasom obvestitve ministrstva za promet se smatra vsaka urgenca kot nadaljna vloga, katera je podvržena predpisani kolekovini.

II. LJUBLJANSKI VELIKI SEMENJ

od 2. do 11. septembra 1922.

Do sedaj preskrbljene ugodnosti za razstavljalce in posetnike II. ljubljanskega velesejma. Uprava II. ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil 2. do 11. septembra, naznanja: Uprava velesejma je preskrbela svojim udeležencem dosedaj sledeče ugodnosti: 1. 50 odstotno znižano vozarino za osebe in blago na vseh železnicah naše kraljevine in v vseh razredih. Zaenkrat se je dovolila polovična voznja samo za osebne vlake, vendar upamo, da se bo dovolila tudi uporaba brzovlakov. Pravico do uporabe polovične voznje imajo vsi oni, ki se na železniški postaji izkažejo z permanentno sejmsko legitimacijo II. ljubljanskega velesejma. — 2. Carine prost uvoz in izvoz inozemskega razstavnega blaga. Če je naslovljeno na naslov »Ljubljanskega velesejma« in se tekom 6 mesecev iz naše države zopet izvozi. V slučaju, da se inozemsko blago zadrži v naši državi, se mora naknadno plačati običajno carino. Zaprošili smo, da se izjemoma dovoli tudi uvoz luksuznega razstavnega blaga za razstavo na velesejmu in za prost uvoz onega luksuznega blaga, katero naši trgovci in konsumenti naročijo za časa ljubljanskega velesejma od razstavljalcev na sejmskem prostoru. Vse tozadevne kupčije pa so podvržene kontroli ljubljanskega velesejma. — 3. Vse vizumske zadeve v inozemstvu se bodo reševale kar najhitreje. — 4. Ministarstvo pošta i brzovanja je dovolilo nalepljati kolke II. ljubljanskega velikega sejma na vse pošne pošiljke. Ti kolki bodo zelo okusno in lepo izdelani in se dobe na željo brezplačno v velesejmski pisarni v Ljubljani. Pripominjamo, da so kolki opremljeni z besedilom v osmih jezikih.

Sejmski urad je izdal pravkar prvo številko svojega »Vestnika«, ki se te dni razpošilja brezplačno vsem sejmskemu uradu znanim naslovom. Ako bi kdo slučajno »Vestnika« ne prejel, naj to izvoli potom dopisnice javiti sejmskemu uradu, ki mu bo takoj dragevolje poslal »Vestnik«, ki vsebuje poleg raznih informacij tudi aktualne članke in je okrašen z lepimi slikami. Ker je začelo prostora na starem sejmišču že primanjkovati, opozarjamo vse one, ki so poslali neobvezne prijave in vse one, ki se nameravajo še prijaviti, naj čimprej vpošljejo prijavnice, ker se bo v doglednem času začelo z razdeljevanjem prostora. Domneva sejmske uprave, da bo letos lansko sejmišče premajhno, se je potrdila. Zato je uprava pravočasno poskrbela za razširjenje in so se na novem delu sejmišča planacijska dela že pričela. Celotno sejmišča planacijska in kanalizacijska dela že pričela. Celotno sejmišče bo letos obsegalo preko 50.000 m². Predpriprave so že v kvadratnih metrih. Predpriprave so že v najlepšem teku in bo uprava zastavila vse sile, da bo velesejm sigurno ob določenem roku otvorjen. Pri tem pa naj upravo podpirajo vsi zainteresirani krogi na ta način, da se čimprej prijavijo. Kdor še nima prijavnice, naj jo takoj, kakor tudi vse informacije, zahteva od Urada Ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gosposvetska cesta, Telefon int. 140.

Mednarodna zadružna zveza, ki je bila šele lansko leto avgusta meseca v Curihu ustanovljena in ima svoj sedež v Rimu, postaja vedno bolj krepka. Dosedaj se ji je pridružilo v posameznih državah več zadružnih zvez razne vrste, in sicer: v Jugoslaviji 1, v Nemški Avstriji 14, v Belgiji 2, v Španiji 2, v Franciji 2, na Madžarskem 3, v Holandiji 2, v Italiji centralna zveza kreditnih, produktivnih in konzumnih zvez, v Švici 3, na Poljskem Centralna zveza zadrug krščanskih delavcev, na Češkoslovaškem Zveza konzumnih zadrug in v Nemčiji istotako Zveza konzumnih zadrug. Od držav izven Evrope so se pridružile zadružne zveze v Urugvaju in Argentini. V stike z Mednarodno zadružno zvezo so stopile zadružne organizacije v Braziliji, Kolumbiji, Ekvadorju in Peru. Mednarodna zadružna zveza obsega ne samo konsumne zadruge, temveč v velikem številu tudi zveze kmetijskih, produktivnih in kreditnih zadrug. Vsled tega bo dana veliko večja možnost blagovne izmenjave, ki je eden izmed glavnih praktičnih ciljev zveze in se bo združništvo pri tej izmenjavi lahko popolnoma osamosvojilo od borze.

Obrtna razstava v Celju. Da bode možno presoditi razvoj in moč naše domače obrti oziroma industrije, tako v kvantitativnem, kakor posebno še v kvalitativnem oziru ter seznaniti javnost z našimi domačimi proizvodi, se je zamislila velika obrtna razstava v Celju. Ta razstava se bode priredila v vseh v to svrhu kakor nalašč pripravnih in krasnih prostorih in to na jako obsežnem dvorišču deške osnovne šole. Razstava bo otvorjena od 12. do 22. avgusta t. l. Prijave so že do danes iz vseh krajev Slovenije jako mnogovrstne in ni dvoma, da bode ta prireditev tako glede množine, kakor glede kakovosti izdelkov prav dobro uspela. — Prijavnice kakor tudi vsa druga tozadevna pojasnila so na razpolago pri razstavnem odboru v Celju. Razstavni odbor je na podlagi številnih tozadevnih odzivov popolnoma prepričan, da bode ta velika prireditev v čast našemu domačemu obrtništvu in v ne malo korist domovini.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru. (Od 8. do 17. septembra.) Udeležba na razstavi bo proti pričakovanju velika. Dnevno prihajajo številne prijave, tako da bo razstava za razstavljalce kot posetnike zanimiva in poučna. Priglasili so se do sedaj obrtniki in industrijalci iz vseh krajev mariborske oblasti. Mnogo prijav pa se še pričakuje posebno iz Prekmurja. Razstava, ki bo za Maribor nekaj mali velesejm, bo radi tega nekaj izrednega in bo imela brezdvomno lep uspeh. Obisk razstave se obeta že sedaj velikanski. Prijavile so se že številne korporacije iz cele naše države, pa tudi iz inozemstva, kakor Avstrije in Češkoslovaške, kjer vlada za naše obrtno gibanje veliko zanimanje. Razstava, ki je prva te vrste v naši državi, vzbuja povsod mnogo zanimanja in je že samo s tem njen popoln uspeh zasiguran. Nikdo naj torej ne zamudi te prilike, ter se naj udeleži razstave s svojimi izdelki. Rok za prijave poteče dne 15. junija. Na po tem roku dospelje prijave se odbor ne more več ozirati, ker se morajo prostori

po številu prijav pravočasno razdeliti in o tem obvestiti razstavljalce, kar povzroča mnogo dela in truda. Pozivamo vse interese, da se pravočasno prijavijo.

Gospodarsko življenje na Slovaškem.
V železnih rudnikih v Bintu in Špiški Novi vasi so pridobivanje železne rude omejili, tako da je polovica delavcev odslovljena, ostala polovica pa je razdeljena na tri dele, od katerih je prva tretjina stalno zaposlena, drugi in tretji del pa se bosta pri delu menjavala. Dela se štiri dni na teden. — Mezdni spor v kotrbaških rudnikih še traja. — V poljedelstvu se je sklenilo v večini okrajev nova kolektivna pogodba, v zlatomoravskem okraju pa poljski delavci pri svojih zahtevah še vztrajajo. — Predzadnjo nedeljo se je vršil občni zbor »Karpacije«, deželne strokovne organizacije lesnih trgovcev v Bratislavi. Izdati hočejo svoje strokovno glasilo in sedež društva prenesti iz Košic v Bratislavo. Občni zbor je odklonil predlog, da bi njegova organizacija postala samostojna sekcija v deželni zvezi obrtnikov za Slovaško. — V zadnjem času so se veleposestniki v Podkarpatski Ruski organizirali. Organizacija se je izvršila na nepolitični mednarodni podlagi. Člani rečene organizacije so posestniki, kateri imajo najmanj 24 katastr. oralov sveta. — Karpatoruska banka v Užgorodu je zvišala z angleško pomočjo svojo glavnico na 120,000.000 č. kron. — Pristaniška dela v Bratislavi se energično nadaljujejo. Pristanišče dobi prihodnje dni prekladalne priprave za tričetrt milijona ton na leto. Do konca leto bo delovalo že sedem samoteknikov (žerjavov) in bo dozidano zimsko pristanišče in mol. Stavba velikega žitnega skladišča bo v bližnji bodočnosti pod streho. Promet na Donavi je šestkrat večji kakor je bil v predvojni dobi. — Obenem z bratislavskim pristaniščem se ureja tudi komarnsko pristanišče, ki pa ima še to dobro, da je voda tam še bolj globoka ter morejo v njem pristati tudi večji parniki.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Konfekejska tovarna

FRANDE družba s o. z.

Ljubljana, Emonska cesta 8.

Brzjavke: Franke, Ljubljana. Tel. interurb. 313.

Tovarna: Dunajska cesta - Stožice 48. Tel. 532.

Moderna, po čokom načinu urejena konfekejska tovarna za izdelovanje vsakovrstne mekne konfekcije in raznih uniform.

Največja tovarna te vrste v Sloveniji.

Zastopstvo prvih čeških tovarn sukna.

Samo na debelo!

Sprejemajo se zanesljivi, trezni krojaški delavci.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

REMEC-CO

LJUBLJANA - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BANOVEC naslednik.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266, tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec, Kamnik REMEC-CO.

Joško Videtič, Tržič

Kleparska delavnica.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska. Pokrivanje vseh vrst streh in zvonikov. Zaloge galanterije so domačega izdelka. Izdelovanje ornamentov in okraskov. Napeljava vodovodov.

Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne.

Jadranska banka

Podružnice:

Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelša, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov

za brzjavke:

JADRANSKA.

Beograd

Delniška glavica Din 30,000.000—
Rezerva . . . Din 15,000.000—

Afiliirani zavod:

Frank Sakser State Bank

New York City
82 Cortland Street.

Uzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omejl. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

**Lastna izdelovalnica in prekaževalnica klobas.
Lastna zeljarna.**

Stavbno podjetje Ivan Ogrin

Ljubljana,

Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.
Delo solidno. ☒ Primerno nizke cene.

M. Kuštrin, Ljubljana

Tehniški, elektrotehniški in gumijevi predmeti na drobno in na debelo. - Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev tovarne Walter Martiny v Turinu. - Na razpolago je hidraulična stiskalnica za mont. gumijastih obročev za tovarne automobile.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2
Telefon 588 — Brzojavke: Kuštrin, Ljubljana.

PODRUŽNICE: Ljubljana, Dunajska cesta 20 — Telefon 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9 — Telefon 133
Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

Stavbno podjetje

Ustan.
1850

Viljem Treo

Ustan.
1850

arhitekt in mestni stavbenik
Ljubljana, Gosposvetska cesta 10
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadnevne načrte in proračune.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x